

Posudek diplomové práce

Petr Čech

Osídlení Žatce v středohradištním období.

Raně středověký hrad Žatec v 2. polovině 9. století podle archeologických pramenů

Ústav pro pravěk a ranou dobu dějinnou FF UK v Praze

Praha 2006.

73 str. textu se 63 obr., 48 tab.

Archeologický výzkum Žatce, který probíhá od roku 1992, se postupně stal jednou z nejrozsáhlejších akcí svého druhu v českých zemích. Jeho výsledky slibují závažný přínos k několika kapitolám dějin hradeckých center, sahajících od předpokladů vzniku těchto sídelních útvarů, přes jejich sociální a ekonomickou charakteristiku, až k následným počátkům a ranému vývoji lokačních měst. Dosavadní publikačně dostupné informace o žateckých výsledcích zůstávají poměrně skromné a předběžné, ostatně v době probíhajícího terénního výzkumu nelze nic jiného očekávat. Až na výjimky byl dosud trvajícím žatecký výzkum veden Petrem Čechem, který pro terénní práce a pro jejich vyhodnocování stanovil pozoruhodnou metodiku. Od počátků se P. Čech nevyhýbal odvážným hypotézám, ale ani živé diskusi.

Rukopis předložený jako diplomová práce se stává prvním krokem v soustavném zhodnocování žateckých terénních výsledků. P. Čech si k tomu zvolil nálezový fond, jenž už podtitulem práce klade do 2. poloviny 9. století. Vybírá si jednu ze závažných částí žatecké minulosti, kterou snad dokáže přesvědčivě vymezit, jeho postup však můžeme mít svá úskalí. Snad bychom spíše očekávali, že „zpracování Žatce“ začne celkovým nástinem chronologické sekvence, nejprve relativní a teprve následně absolutně datované. P. Čecha jistě vedly závažné důvody, čtenář jeho práce však sotva posoudí míru jistoty, která 541 typických keramických zlomků (jimiž se zabývá) soustřeďuje do poměrně krátkého úseku 2. poloviny 9. století. Takové určení se přitom má opírat o široce založený a značně obecný náčrt vývoje keramiky v raně středověkých Čechách. Konkrétních opor pro absolutní dataci rané keramiky zůstává samozřejmě velmi málo. Jedním z dílčích ukazatelů se v Žatci stává kontakt s olivovitými perlami, který snad někdy umožní dílčí pokus o tzv. řetězovou chronologii. Absence soustavně rozvíjené regionální sekvence raně středověké keramiky potom zřetelně poznamenává možnosti průkazné datace hradišť a výšinných sídlišť v severozápadních Čechách zařazovaných rovněž do středohradištního období a přiřazovaných ke studované etapě raného Žatce.

Předchozí dílčí poznámky se samozřejmě nijak nedotýkají průkaznosti starobyklých sídelních dokladů z žatecké ostrožny, spadajících do doby před budováním přemyslovské hradske soustavy. Pro kvalifikaci tohoto osídlení má značný význam zjištění příkopu s hrotitým dnem. I možnosti časového určení této fortifikační součásti vybízejí k diskusi. K předpokladům takové diskuse patří „vyčerpávající přehled o výplních příkopu“, jímž se však předložená práce výslovně nezabývá. Hlavní význam předložené práce si proto dovoluji spatřovat v prezentaci stratifikovaných nálezových fondů ze Žatce, získaných kvalifikovaným terénním výzkumem. Na tento hodnotný výsledek jistě navážou další zpracovatelské etapy.

S radostí konstatuji, že rukopis předložený P. Čechem vyhovuje nárokům kladeným na diplomové práce, a doporučuji ho proto k příslušné obhajobě.

14. 9. 2006

doc. Jan Klápště